

УДК 373.2.011.3-051:316.454.54

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2025.5.8>

В'ячеслав ШИНКАРЕНКО

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти, Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», вул. Володимира Антоновича, 70, м. Дніпро, Україна, 49006

ORCID: 0000-0003-0929-9160

Людмила КЛІМОВА

старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти, Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», вул. Володимира Антоновича, 70, м. Дніпро, Україна, 49006

ORCID: 0000-0003-1161-617X

Наталія МІХІНА

старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти, Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», вул. Володимира Антоновича, 70, м. Дніпро, Україна, 49006

ORCID: 0000-0001-7555-9448

Георгій ГРИГОРОВ

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», вул. Володимира Антоновича, 70, м. Дніпро, Україна, 49006

ORCID: 0000-0001-7395-273X

Євгенія ВЕЛИКОДНА

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», вул. Володимира Антоновича, 70, м. Дніпро, Україна, 49006

ORCID: 0000-0002-6350-5415

Бібліографічний опис статті: Шинкаренко, В., Клімова, Л., Міхіна, Н., Григоров, Г., Великодна, Є. (2025). Педагогічне значення ігрової діяльності у розвитку дітей дошкільного віку. *Acta Paedagogica Volynienses*, 5, 52–58, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.5.8>

ПЕДАГОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті досліджено можливості та особливості використання дидактичних ігор у розвитку дітей дошкільного віку. Визначено, що дидактичні ігри характеризуються тим, що вони містять готовий ігровий задум, містять у собі ігрову ситуацію, в якій опиняється дитина. Для успішного здійснення ігрового задуму важливо наявність ігрового матеріалу, що спонукає дитину до гри. Дидактична гра, у своєму значенні, містить два значення: навчальне та ігрове. Встановлено, що основна мета дидактичних ігор – це повторне відтворення дитиною певних дій, її тренування тієї чи іншої дії. Дидактична суть гри полягає в тому, що дитина отримує можливість діяти абсолютно самостійно, а матеріал, з яким працюють діти, властивості якого вони пізнають, стають основним дидактичним початком у здійсненні дидактичних завдань. Встановлено, що заняття є більш універсальними засобами у вирішенні освітніх завдань ніж дидактична гра. Але під час дидактичної гри у дитини розвиваються найважливіші властивості особистості: довільність психічних процесів, гальмування, увага, спостережливість, кмітливості тощо.

Виявлено вимоги до дидактичних ігор для дітей дошкільного віку: дидактична гра повинна сприяти виникненню інтересу у дітей, оскільки продуктивне навчання вважається неможливим без його наявності; стимулювання

дитини (процес проведення дидактичної гри бажано будувати шляхом залучення дитини до змагання з іншими дітьми, що сприяє стимулюванню її активності); дидактична гра повинна надавати самостійність у формуванні навичок та умінь, сприяти пошуку знань, адже це необхідно для самоосвіти дітей, формування здатності приймати рішення та логічно мислити; в ході дидактичної гри дітей варто заохочувати за успіхи різними способами, при цьому похвала не повинна бути тільки за перемогу у змаганні на швидкість, а, наприклад, за демонстрацію нових знань, навичок та умінь у ній, старанність при виконанні завдання тощо.

Ключові слова: ігрова діяльність, заклади дошкільної освіти, дидактична гра, розвиток дитини.

Vyacheslav SHYNKARENKO

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Social and Humanitarian Education, Communal Institution of Higher Education "Dnipro Academy of Continuing Education" of Dnipropetrovsk Regional Council, Vladimir Antonovich str., 70, Dnipro, Ukraine, 49006

ORCID: 0000-0003-0929-9160

Lyudmyla KLIMOVA

Senior Lecturer at the Department of Preschool and Primary Education, Communal Institution of Higher Education "Dnipro Academy of Continuing Education" of Dnipropetrovsk Regional Council, Vladimir Antonovich str., 70, Dnipro, Ukraine, 49006

ORCID: 0000-0003-1161-617X

Natalia MIKHINA

Senior Lecturer at the Department of Preschool and Primary Education, Communal Institution of Higher Education "Dnipro Academy of Continuing Education" of Dnipropetrovsk Regional Council, Vladimir Antonovich str., 70, Dnipro, Ukraine, 49006

ORCID: 0000-0001-7555-9448

Heorhii HRYHOROV

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Preschool and Primary Education, Communal Institution of Higher Education "Dnipro Academy of Continuing Education" of Dnipropetrovsk Regional Council, Vladimir Antonovich str., 70, Dnipro, Ukraine, 49006

ORCID: 0000-0001-7395-273X

Yevheniia VELYKODNA

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Preschool and Primary Education, Communal Institution of Higher Education "Dnipro Academy of Continuing Education" of Dnipropetrovsk Regional Council, Vladimir Antonovich str., 70, Dnipro, Ukraine, 49006

ORCID: 0000-0002-6350-5415

To cite this article: Shynkarenko, V., Klimova, L., Mikhina, N., Hryhorov, H., Velykodna, Ye. (2025). Pedagogical significance of play activities in the development of preschool children. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 5, 52–58, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.5.8>

PEDAGOGICAL SIGNIFICANCE OF GAME ACTIVITY IN THE DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN

The article explores the possibilities and features of using didactic games in the development of preschool children. It is determined that didactic games are characterized by the fact that they contain a ready-made game plan, contain a game situation in which the child finds himself. For the successful implementation of the game plan, the presence of game material is important, which encourages the child to play. Didactic game, in its meaning, contains two meanings: educational and gaming. It is established that the main goal of didactic games is the child's repeated reproduction of certain actions, his training in this or that action. The didactic essence of the game is that the child gets the opportunity to act completely independently, and the material with which children work, the properties of which they learn, become the main didactic beginning in the implementation of didactic tasks. It is established that classes are more universal means

in solving educational tasks than didactic games. But during the didactic game, the child develops the most important personality traits: arbitrariness of mental processes, inhibition, attention, observation, ingenuity, etc.

Requirements for didactic games for preschool children have been identified: a didactic game should contribute to the emergence of interest in children, since productive learning is considered impossible without it; stimulation of the child (it is desirable to build the process of conducting a didactic game by involving the child in competition with other children, which helps stimulate his activity); a didactic game should provide independence in the formation of skills and abilities, promote the search for knowledge, because this is necessary for children's self-education, the formation of the ability to make decisions and think logically; during the didactic game, children should be encouraged for success in various ways, while praise should not be only for winning a speed competition, but, for example, for demonstrating new knowledge, skills and abilities in it, diligence in completing a task, etc.

Key words: play activities, preschool educational institutions, didactic game, child development.

Актуальність проблеми. Важливе місце у життєдіяльності кожної людини займає мислення, оскільки мислення є засобом пізнання навколишньої дійсності. За допомогою цього процесу людина може виділити більш значні ознаки предмета, встановити між явищами причинно-наслідкові зв'язки, а також зробити на їх основі висновки. Здійснюючи такі операції мислення, як аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, конкретизація, класифікація, дитина набуває нових знань.

З позиції законів дидактики та педагогічної практики, слід зазначити, що з під час організації навчальних занять обов'язково необхідно враховувати специфіку віку дитини, оскільки у кожному віковому періоді рівень знань відрізняється через особливості розвитку його інтелекту. Навчання дітей знанням може відбуватися у різних формах, але найбільш природною й ефективною для них є дидактична гра.

Значення дидактичної гри в інтелектуальному вихованні дітей старшої вікової групи дуже велике. Граючи з різними предметами і картинками, дитина накопичує свій чуттєвий досвід: розбираючи й складаючи пазл, підбираючи парні картинки, вона вчиться розрізняти й називати розмір, форму, колір та інші ознаки предметів. Дидактичні ігри викликають у дітей старшого дошкільного віку інтерес до вирішення розумових завдань, а подолання труднощів і успіх, приносить їм задоволення. Все це робить дидактичну гру важливим інструментом розвитку мислення старших дошкільнят.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В даний час увага педагогічної науки та практики зосереджена на вивченні та актуалізації розвиваючого потенціалу гри, яка визнається українськими дослідниками (Н. Гавриш, Л. Артемова, Г. Григоренко, Н. Кудикіна та ін.) як провідний вид діяльності дітей дошкільного віку, а педагогами (Н. Вакуленко, О. Квак,

Н. Кудикіна, Т. Піроженко та ін.) – пріоритетним засобом виховання та навчання дошкільнят.

У педагогіці ХХ ст. дидактичні ігри наклали свій відбиток у дослідженнях В. Сухар, В. Тарасюк, Т. Харченко, О. Яловська та багатьох інших.

Мета дослідження. Дослідити можливості та особливості використання дидактичних ігор у розвитку дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасний період пріоритетним засобом навчання та виховання дітей дошкільного віку визнається дидактична гра. Вона є видом спільної діяльності, що має особливу структуру, що дозволяє відрізняти дидактичну гру від інших феноменів (наявність дидактичного та ігрового завдання (замислу), ігрових дій та правил, результату).

За словами А. Онищенко, народ був першим творцем дидактичних ігор. Створені народом дидактичні ігри побудовані таким чином, що вони забезпечують, з урахуванням вікових, психічних та фізіологічних особливостей дитини, взаємозв'язок процесів виховання та навчання. Кожна дидактична гра має складатися з таких елементів: дидактичне завдання, зміст, правила та ігрові дії (Onyshhenko, 2011, pp. 250–255).

Більшість сучасних науковців дотримується саме такого змісту побудови дидактичної гри. Адже зміст дидактичних ігор має відображати навколишню дійсність: природу, людей та їх взаємини, побут, працю, події суспільного життя тощо. Все перераховане є тими аспектами життя, з якими дитина практично щодня стикається і сприймає у повсякденному житті, і які не можуть бути адекватно зрозумілі, особливо в молодшому дошкільному віці.

Серед різних видів ігор, що мають місце у дошкільному віці, особливе місце посідають дидактичні ігри. Проблематика дидактичної гри була широко представлена у вітчизняній науко-

вій та методичній літературі другої половини ХХ століття (Н. Вакуленко, О. Квак, Т. Назаренко та багато інших. ін). Авторами були виділені сутнісні та структурні особливості дидактичної гри як виду діяльності, вивчено специфіку її використання як методу навчання та форми організації освітнього процесу у різних вікових групах.

Можливості та особливості використання дидактичних ігор у освітньому процесі, що здійснюється у молодших групах дитячого садка, найглибше досліджували Л. Артемова, А. Бурова, В. Захарченко, Н. Куфко. Автори зазначали, що у молодшому дошкільному віці засвоєння нових знань у грі відбувається успішніше, ніж на навчальних заняттях. Дитина, захоплена грою, «як би не помічає того, що вона вчиться, хоча при цьому вона постійно стикається з труднощами, які вимагають перебудови її уявлень та пізнавальної діяльності».

Водночас дидактичні ігри не знайшли належного місця в процесі формування у дітей дошкільного віку кількісних уявлень. Ігри, описані у більшості методичних розробок (В. Захарченко, М. Мозгова, Л. Сєрих та ін.) де їх сюжетні лінії виявляються дуже обмеженими, ігрові завдання – переважно одиночними, ігрові дії – простими та одноманітними. У сучасних методичних розробках, присвячених питанням розвитку та вихованню дитини, також дидактична гра висвітлена недостатньо повно.

Інтенсивне вивчення різних психолого-педагогічних аспектів гри почалися в середині ХХ століття. Н. Пихтіна наголошувала, що необхідно виявити рушійні причини та закономірності її розвитку, своєрідність її змісту та структури на різних вікових етапах, виявити співвідношення ступеня самостійності, творчості дитини у грі та керівництва нею зі сторони дорослих (Рукхтіна, 2023, pp. 71–78).

А. Зуб, називає дії дітей із дидактичними іграшками «дидактичною грою». Вона пише: «Народна мудрість створила дидактичну гру, яка є для маленької дитини найбільш підходящою формою навчання», що дозволяє їй «граючи, непомітно для себе» засвоювати «ті відомості та вміння, які дорослий вважає за необхідне їй дати» (Zub, 2023, pp. 272–275).

Протилежну думку мають коло авторів таких як, В. Шинкаренко та А. Галушка які стверджу-

ють, що «використання дидактичних іграшок чи посібників нерідко називають грою – варто дати дитині в руки пірамідку або конструктор і вважається, що гра відбулася. Це не так, – наголошують автори. Розвиваюча гра – це не будь-яка дія з дидактичним матеріалом і не ігровий прийом на обов’язковому навчальному занятті. Це специфічна, повноцінна та досить змістовна діяльність» (Shynkarenko, 2022, pp. 285–289).

На думку О. Ляховця та Ю. Опалінської, дидактичні ігри характеризуються тим, що вони містять готовий ігровий задум, містять у собі ігрову ситуацію, в якій опиняється дитина. Для успішного здійснення ігрового задуму важливо наявність ігрового матеріалу, що спонукає дитину до гри. Виконання ігрових дій дозволять вирішити певну навчальну задачу, вимагаючи від дитини активних розумових та вольових зусиль. Ігрові правила, що є в грі, її задум, та ігрові дії варто довести до розуміння дітям (Ljakhovetsj, 2017, pp. 27–30).

Про унікальне значення ігрової діяльності у розвитку дошкільника наголошувала Н. Пихтіна, вона писала: «Гра виступає як діяльність, у якій відбувається формування передумов до переходу розумових дій на новий, вищий етап – розумових дій з опорою на мовлення» (Рукхтіна, 2023, pp. 71–78).

Дидактична гра, у своєму значенні, містить два значення: навчальне та ігрове. Як зазначає В. Сухар, дитиною вона «сприймається як гра, а дорослий, який організує цю діяльність, розглядає її як метод або прийом навчання, але при цьому дорослий знає та розуміє, що дитина не зобов’язана її так само сприймати» (Sukhar, 2012, pp. 92–93).

Як наголошують В. Шинкаренко, Л. Клімова, Н. Міхіна, В. Купрієнко, дидактична гра включає в себе як дидактичне завдання, що визначається спрямованістю навчального та виховного впливу педагога, так і ігрове завдання, що здійснюється дітьми в ігровій діяльності. Дидактичне завдання реалізується протягом усієї гри через здійснення ігрового завдання, ігрових дій (Shynkarenko, 2020, pp. 244–245).

Розгорнута ігрова дія має бути представлена в кожній дидактичній грі. На думку В. Шинкаренко, Л. Клімова, Н. Міхіна, В. Купрієнко дидактична гра стає грою завдяки наявності в ній різних ігрових моментів: очікування та несподіванки, елементів загадки, руху, зма-

гання, розподілу ролей тощо (Shynkarenko, 2020, pp. 244–246).

На відміну від попередніх науковців, В. Сухар розглядала дидактичну гру як особливу форму навчання дітей. Порівнюючи її з заняттям, автор зазначала, що незважаючи на спільність їхньої мети (отримання знань, оволодіння певними навичками), можливості дидактичної гри більш обмежені. У дидактичній грі не можна навчити дитину малювати, ліпити, конструювати тощо. Тому заняття є більш універсальними у вирішенні освітніх завдань. Але під час дидактичної гри у дитини розвиваються найважливіші властивості особистості: довільність психічних процесів, гальмування, увага, спостережливість, кмітливість тощо (Sukhar, 2012, p. 76).

Як наголошував В. Дубенюк, «існують два типи навчання. Навчання як особлива діяльність, спеціально спрямована на певну мету. Та навчання як результат – а не мета діяльності». Дидактична гра на думку В. Буденюк відноситься саме до другого типу навчання (Dubenjuk, 2022, pp. 34–36).

О. Ляховець включала дидактичну гру в організовану форму прямого навчання – заняття. На її думку, «дидактична гра – це спланований педагогічний прийом для розширення та закріплення отриманих знань» незважаючи на дидактичну спрямованість, навчальні ігри залишаються іграми, дітей захоплює ігрова дія, що дозволяє їм легко сприймати навчальні завдання (Ljakhovetsj, 2017, pp. 29–31).

Разом з тим, як підкреслює А. Зуб дидактичній грі властиві правила, за допомогою яких вихователь направляє гру по заданому шляху, з'єднує дидактичну гру та навчальне завдання, організує поведінку та взаємини дітей у грі, встановлює правила гри тощо (Zub, 2023, pp. 273–274).

Наявність ігрових правил, на думку А. Зуб, дозволяє відокремити дидактичну гру від звичайної вправи: «Дидактична гра відрізняється від ігрових вправ тим, що виконання в ній ігрових дій спрямовується, контролюється самими ігровими правилами». Також дидактичні ігри відрізняються від вправ тим, що вони завжди є спільною діяльністю (Zub, 2023, pp. 274–275).

Як зазначає Н. Пихтіна, дидактична гра передбачає партнерську позицію педагога та дитини. У дидактичній грі «вихователь одночасно є й учителем і учасником гри. Він вчить

і грає, а діти, граючись, навчаються». У молодших групах значення правил, необхідність їх виконання має озвучити вихователь. Поступово, при їх повторенні вони засвоюються дітьми та стають критерієм, орієнтуючись на який діти виробляють ігрові дії (Pykhtina, 2023, pp. 71–78).

На думку В. Шинкаренка, основна мета дидактичних ігор – це повторне відтворення дитиною певних дій, її тренування тієї чи іншої дії. Дидактична суть гри полягає в тому, що дитина отримує можливість діяти абсолютно самостійно, а матеріал, з яким працюють діти, властивості якого вони пізнають, стають основним дидактичним початком у здійсненні дидактичних завдань (Shynkarenko, 2022, pp. 287–289).

В. Сухар наголошує, що вправи з дидактичним матеріалом варто відрізнити від ігор із дидактичними іграшками. Дидактичний матеріал за своїм характером абстрактний, не має предметного змісту (палички, бруски). А дидактична іграшка сюжетна, образна, вона передає образ людини (лялька мотанка) або предмета (яйце, грибочок). Завдяки цьому дії з іграшками (вкладати, розкладати, розбирати, збирати тощо) набувають для дитини певного ігрового змісту, стають не практичними, а ігровими (Sukhar, 2012, pp. 92–94).

Особливістю дидактичної гри є наявність результату, який визначається дидактичним та ігровим завданням, ігровими діями та правилами. Як зазначає А. Зуб, для вихователя результат гри є показником рівня досягнень дітей під час опанування освітньої програми, у свою чергу для дітей же результат гри постає як певне особисте досягнення (Zub, 2023, pp. 274–275).

Дидактичні ігри, що використовуються у роботі з дітьми молодшого дошкільного віку, повинні бути повноцінними за своєю структурою, але в той же час відповідати особливостям психічного розвитку дітей. Ігровий задум повинен враховувати потреби та схильності малюків. Оскільки для трирічних дітей характерна зацікавленість предметним світом, задум гри може ґрунтуватися на діях із предметами, прагненні отримати предмет у власні руки. Ігрових правил не повинно бути багато, вони мають бути досить прості та бути загальними для всіх учасників гри.

Діти молодшого дошкільного віку можуть, на думку В. Шинкаренка та Л. Клімової, підкорюють свою поведінку правилам, що вимагають здійснення одночасних або послідовних (але однакових для всіх дій). Педагог повинен виступати не лише організатором, а й невідмінним учасником гри, зацікавленим нарівні з дітьми у досягненні ігрового, а не лише дидактичного результату (Shynkarenko, 2020, pp. 247–248).

Особливості рівня розвитку та психіки дітей здебільшого визначають складність гри та кількість завдань гри, які необхідно вирішити у цьому процесі. Таким чином дидактична гра зазвичай акцентує увагу на якійсь одній властивості, на якій будується весь процес гри (тобто встановлюється завдання, спрямоване на вивчення тільки цієї властивості, наприклад, кольору, форми або величини предмета). Метою будь-якої дидактичної гри є розвиток мислення дитини та таких розумових здібностей, як уміння порівнювати, узагальнювати інформацію, класифікувати предмети та явища навколишнього світу, а також збагачення досвіду дитини.

Розглянемо вимоги до дидактичних ігор для дітей дошкільного віку:

- дидактична гра повинна сприяти виникненню інтересу у дітей, оскільки продуктивне навчання вважається неможливим без його наявності;
- стимулювання дитини (процес проведення дидактичної гри бажано будувати шляхом залучення дитини до змагання з іншими дітьми, що сприяє стимулюванню її активності);
- дидактична гра повинна надавати самостійність у формуванні навичок та умінь, сприяти пошуку знань, адже це необхідно для самоосвіти дітей, формування здатності приймати рішення та логічно мислити;
- в ході дидактичної гри дітей варто заохочувати за успіхи різними способами, при цьому похвала не повинна бути тільки за перемогу у змаганні на швидкість, а, наприклад, за демонстрацію нових знань, навичок та умінь у ній, старанність при виконанні завдання тощо.

Широко відома наступна класифікація дидактичних ігор: ігри з іграшками та предметами. Завдяки іграм з іграшками та предметами дошкільнята вчаться порівнювати пред-

мети, встановлюючи їх схожість та відмінність. З допомогою таких ігор діти вивчають властивості предметів їх ознаки, саме колір, форму, величину та інше. Цінними для дошкільнят є словесні ігри у них приховані величезні можливості у розвитку мислення, оскільки, граючи у такі ігри, діти вчаться повторювати сказані дорослим слова, запам'ятовують словесні звороти, намагаються висловлювати власні судження і робити висновки. Словесні дидактичні ігри розвивають у дошкільнят вміння уважно слухати, знаходити необхідну відповідь на поставлене запитання і наскільки можна чітко і повно формулювати свої думки.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Також серед дидактичних ігор можна виділити такі види: ігри-бесіди, ігри-загадки, ігри-подорожі, ігри-доручення, ігри-припущення. Застосування дидактичних ігор, безумовно, підвищує інтерес дошкільнят до навчання, розвиває їхню концентрацію, сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу. Особливо ефективно застосовувати такі ігри при організації безпосередньої освітньої діяльності з різних напрямків, наприклад, формування єдиної картини світу, формування елементарних математичних уявлень тощо.

Провівши ретроспективний аналіз наукової літератури щодо питання використання дидактичної гри у закладах дошкільної освіти можна стверджувати, що протягом тривалого періоду дидактична гра визначалась важливим засобом розвитку дошкільнят. Особливе місце дидактичні ігри займають у роботі з дітьми молодшого дошкільного віку. Дидактична гра багатьма авторами розглядається як вид спільної діяльності, що має особливу структуру, що дозволяє відрізняти дидактичну гру від інших феноменів (наявність дидактичної та ігрової задачі (замислу), ігрових дій та правил, результату).

Тож можна стверджувати, що дидактична гра представляє собою багатопланове, складне педагогічне явище: вона є й ігровим методом навчання дітей дошкільного віку, і формою навчання, і в той же час виступає засобом всебічного виховання особистості дитини. Метою застосування дидактичних цих ігор у навчанні виступає не лише збагачення досвіду дитини, а й розвиток її мислення, особливо вміння порівнювати, узагальнювати інформацію, класифікувати предмети та явища навколишнього

світу. Дидактична гра може виступати як дієвий ігровий метод навчання дошкільнят, застосування дидактичних ігор, безумовно, підвищує інтерес дошкільнят до навчання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дубенюк В. Дидактичні ігри як засіб формування сенсорно-пізнавальної сфери дитини дошкільного віку. *Методологічні та методичні проблеми викладання у сучасному*. 2022. 204 с.
2. Зуб А. М. Дидактичні ігри як засіб формування природничих знань у молодших школярів з інтелектуальними порушеннями. *Харківський природничий форум [Електронне видання]* : VI Міжнар. конф. молодих учених, Харків, 18–19 трав. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди [та ін. ; редкол.: Ю. Д. Бойчук, І. А. Іонов, Д. В. Леонтьєв та ін.]. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 272–275.
3. Ляховець О., Опалінська Ю. Роль дидактичної гри в ознайомленні дітей молодшого дошкільного віку з предметами. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: Педагогічні науки. 2017. №8. 39 с.
4. Онищенко А. С. Вплив дидактичних ігор з англійської мови на розвиток інтелекту дошкільників. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2011. Вип. 9. С. 250–255.
5. Пихтіна Н. Педагогічний потенціал дидактичних ігор та особливості їх використання на заняттях у ЗДО. *Наукові записки. Серія "Психолого-педагогічні науки"* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя), (4), 2023. С. 71–78.
6. Сухар В. Л. Дидактичні ігри: старший дошкільний вік. Харків : Ранок, 2012. 192 с.
7. Шинкаренко В. В., Галушка А. В. Гра як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках іноземної мови. *Молодий вчений модерну – фундамент розвитку освіти, науки та бізнесу в Україні* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (22 червня 2022 року, м. Дніпро). Дніпро: КЗВО «ДАНУ» ДОР», 2022. С. 285–289.
8. Шинкаренко В. В., Клімова Л. В., Міхіна Н. О., Купрієнко В. І. Особливості патріотичного виховання дітей дошкільного віку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи : зб. наук. праць / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 78. С. 244–248.

REFERENCES:

1. Dubenjuk V. (2022) Dydaktychni ighry jak zasib formuvannja sensorno-piznavalnoji sfery dytyny doshkilnogho viku. Metodologichni ta metodychni problemy vykladannja u suchasnomu. 204 s. (in Ukrainian)
2. Zub A. M. (2023) Dydaktychni ighry jak zasib formuvannja pryrodnychykh znanj u molodshykh shkoljariv z intelektualnyjmy porushennjamy. Kharkivskyj pryrodnychyj forum [Elektronne vydannja] : VI Mizhnar. konf. molodykh uchenykh, Kharkiv, 18–19 trav. 2023 r. / Kharkiv. nac. ped. un-t im. Gh. S. Skovorody [ta in. ; redkol.: Ju. D. Bojchuk, I. A. Ionov, D. V. Leontijev ta in.]. Kharkiv : KhNPU im. Gh. S. Skovorody, S. 272–275. (in Ukrainian)
3. Ljakhovcej O., Opalinsjka Ju. (2017) Rolj dydaktychnoji ghry v oznajomlenni ditej molodshogho doshkilnogho viku z predmetamy. Visnyk Cherkaskogho nacionalnogho universytetu imeni Boghdana Khmeljnycjogho. Serija: Pedagoghichni nauky. №8. 39 s. (in Ukrainian)
4. Onyshhenko A. S. (2011) Vplyv dydaktychnykh ighor z anghlijskoji movy na rozvytok intelektu doshkilnykiv. Pedagoghichna osvita: teorija i praktyka. Vyp. 9. S. 250–255. (in Ukrainian)
5. Pykhtina N. (2023) Pedagoghichnyj potencial dydaktychnykh ighor ta osoblyvosti jikh vykorystannja na zanjattjakh u ZDO. Naukovi zapysky. Serija Psykologho-pedagoghichni nauky (Nizhynskyj derzhavnyj universytet imeni Mykoly Ghogholja), (4), S. 71–78. (in Ukrainian)
6. Sukhar V. L. (2012) Dydaktychni ighry: starshyj doshkilnyj vik. Kharkiv : Ranok, 192 s. (in Ukrainian)
7. Shynkarenko V. V., Ghalushka A. V. (2022) Ghra jak zasib aktyvizaciji piznavalnoji dijalnosti uchniv na urokakh inozemnoji movy. Molodyj vchenyj modernu – fundament rozvytku osvity, nauky ta biznesu v Ukraini : materialy III Vseukrajinskoji naukovopraktychnoji onlajnkonferenciji (22 chervnja 2022 roku, m. Dnipro). Dnipro: KZVO «DANO» DOR», S. 285–289. (in Ukrainian)
8. Shynkarenko V. V., Klimova L. V., Mikhina N. O., Kuprijenko V. I. (2020) Osoblyvosti patriotychnogho vykhovannja ditej doshkilnogho viku. Naukovyj chasopys Nacionalnogho pedagoghichnogho universytetu imeni M. P. Draghomanova. Serija 5 : Pedagoghichni nauky : realiji ta perspektyvy : zb. nauk. pracj / Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Nacionalnyj pedagoghichnyj universytet imeni M. P. Draghomanova. Kyjiv : Vydavnychyj dim «Gheljvetyka», Vyp. 78. S. 244–248. (in Ukrainian)

Дата першого надходження рукопису до видання: 22.10.2025
 Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 19.11.2025
 Дата публікації: 19.12.2025